

**HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM**

Viru-Nigula Vallavalitsus
Kasemäe 19
44107 Kunda
Lääne- Virumaa

7.03.2024 nr 9.5-2.2/23-24/26/27

**Haldusjärelvalve tulemuste kinnitamine Aseri
Koolis**

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituste andmine riikliku ja haldusjärelvalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Aseri Kooli haldusjärelvalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal palun esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Katrin Ohakas
peaekspert

735 4068
katrin.ohakas@hm.ee

LISA
KINNITATUD
Haridus- ja Teadusministeeriumi
õigus- ja personalipoliitika osakonna
järelevalve valdkonna peaeksperdi korraldusega
„Haldusjärelevalve tulemuste kinnitamine Aseri Koolis“

ASERI KOOLI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Aseri Kool (edaspidi *kool*) on Viru-Nigula Vallavalitsuse (edaspidi *pidaja*) hallatav õppeasutus aadressil Kooli 2, 43401 Aseri, Lääne-Virumaa.
2. Haldusjärelevalvet teostati koolis Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 30.11.2023 korraldusega nr 9.5-2.2/23-24/26/1 „Haldusjärelevalve algatamine Aseri Koolis“.
3. Järelevalvet eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamise üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdid Marget Privits ja Katrin Ohakas. Ekspertina kaasati Keeleameti järelevalvetalituse peainspektor Renata Laas.
4. Järelevalves vaadeldi, kas koolis tagatakse eesti keele ja eestikeelne õpe tasemel, mis võimaldaks põhikooli lõpetajatel jätkata õpinguid eesti õppekeelega õppeasutuses; missuguseid metoodikaid ning õppematerjale kasutatakse eesti keele ja eestikeelses aineõppes; kas eesti keeles aineid õpetavad õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise metoodika koolituse, kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskuse tase vastavad kehtivatele nõuetele.
5. Järelevalve algas 06.02.2024.
6. Järelevalves vesteldi kooli direktori ja õppealajuhatajaga, kooli pidajaga, õpetajatega, õpilastega ja lapsevanematega. Tutvuti kooli dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga vaadeldavas valdkonnas, võrreldi kooli dokumentatsioonis kajastatud andmeid tegeliku olukorra ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud kannetega.

KOKKUVÕTE

Kool on Aseri alevikus tegutsev Viru-Nigula valla munitsipaalomandis olev õppeasutus, mis tegutseb alates 2014. aastast põhikoolina. Koolis toimub õppe- ja kasvatustegevus statsionaarses õppevormis eesti ja vene keeles.

Seisuga 17.01.2024 õppis koolis 135 õpilast (*EHIS*e andmed), neist I kooliastmes 37, II kooliastmes 43, III kooliastmes 55 õpilast. Koolis toimub õppetöö kahes õppekeeles: eesti õppekeele klassides õpib 74 õpilast ja vene õppekeele klassides 61 õpilast. 2023/2024. õppeaastal ei avatud vene õppekeele 1. klassi. Ainult eesti keeles toimub õppetöö ka 3. klassis.

Koolis toimuvad huviringid on eestikeelsed (I–III kooliastmes puidutööring, II kooliastmes jalgrattaring, I–II kooliastmes rütmika, aktiivne liikumine, etlemine ja I–III kooliastmes lauluring). Kooli üritused toimuvad eesti keeles.

Kooli õppekava ei ole kehtestatud ega muudetud kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses (edaspidi *PGS*) sätestatuga, sest hoolekogu ja õpilasesindus pole õppekavale ja selle muudatustele arvamust andnud. Ainevaldkonnakavad on kehtestamata.

Nii õppekava üldosas kui ka ainevaldkonnakavades ja ainekavades esineb mitmeid puudusi.

Üldosas pole esitatud kogu õppekorraldusega seonduvat informatsiooni: pole kirjeldatud õppemahtudes tehtud erisusi ja erisuste tegemise põhjendusi, kooli tunnijaotusplaan pole esitatud klassiti, uuendamata on eesti keel teise keelena mahud ja üldpädevuste nimetused. Õppekava üldosas puudub õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus, õpilase käitumise kohta tagasiside andmise kord, hinnangute ja hinnete vaidlustamise kord, järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord, III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord, õpetajate koostöö põhimõtted, sh lõimingu korraldamine valdkondade vahel.

Vastuolud põhikooli riiklikus õppekavas (edaspidi *PRÕK*)¹ sätestatuga on keele ja kirjanduse, võõrkeelte ainevaldkonnakavades, loodusõpetuse ja kehalise kasvatus ainekavades; puuduvad eesti keel teise keelena ja vene keel emakeelena ainekavad, ainevaldkonnakavades pole esitatud üldpädevusena digipädevust.

Koolis korraldatakse õpet ka põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi (edaspidi *PLRÕK*)², kuid ühist õppekava, lähtudes nii *PRÕK*is kui ka *PLRÕK*is esitatust, koostatud ei ole.

Kooli õppekorraldus ei lähtu kooli õppekavast ega ole kooskõlas riiklike õigusaktide nõuetega. Kuna õppekavas pole esitatud tunnijaotusplaani klassiti, siis ei saa selle alusel koostada ka tunniplaani. Järelevalve alguses oli kooli tunniplaanis õppeaineid, mida kooli

¹ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“.

² Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määrus nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“.

õppekava ei määratlenud: keelekümbelus, ettevõtlus ja loovtöö. Samuti oli enamiku klasside õppetundide arv suurem lubatust. Järelevalves viidi õppemahud vastavusse nõutuga.

Eesti keelt teise keelena õpetatakse alates 1. klassist PRÕKis sätestatud mahus. Välja on kujunenud õppeained, mida vene õppekeele klassides õpitakse eesti keeles: kehaline kasvatus, muusika, kunst, tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogia, ühiskonna- ja inimeseõpetus ning loodusõpetus I kooliastmes.

Koolis ei täideta kõiki klassipäeviku täitmise nõudeid: kehalise kasvatuses paaristunnid olid sisse kantud ühe tunnina, mitme klassi eesti keel teise keelena tunde oli klassipäeviku järgi toimunud ettenähtust vähem, tunni sisuna oli märgitud tunni või õpiku teema.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli koolis kokku 26. Kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele 17 töötajal (65%-l). Koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arvu ei saa hinnata nende läbiviidava õppe- ja kasvatusgevuse mahust lähtuvalt piisavaks, sest kvalifikatsiooninõuetele mittevastavad õpetajad annavad nädalas kokku 34% ainetundidest. Üheksast kvalifikatsioonita õpetajast kuuel pole nõutavat magistrikraadi ja õpetajakutset. Nendest neli õpetajat on samas koolis töötanud üle 10 aasta.

Avalike konkurssidega ei ole viimasel ajal leitud nõuetekohase kvalifikatsiooniga õpetajaid. Õpetajate vajaduse analüüsi, lähtuvalt ka eestikeelsele õppele üleminekust, pole koolis tehtud.

Vahemikus 2018–2023 on tänapäevasesest õpikäsitusest lähtuvatel ning eesti keele ja eestikeelse aineõppe metoodika koolitustel osalenud neli õpetajat. Vajadus nende koolituste järele on koolis suur.

Koolis on tagatud sotsiaalpedagoogi teenus, eripedagoogi teenus eesti õppekeele klasside ning logopeedi teenus vene õppekeele klasside õpilastele. Tagamata on koolipsühholoogi teenus ning vene õppekeele klasside õpilased ei saa eripedagoogi ning eesti õppekeele klasside õpilased logopeedi teenust.

Kooli 26 õppe- ja kasvatusala töötajast ei oma nõuetekohast keeleoskustaset viis õpetajat: kahel õpetajal ei ole nõutavat C1 ja kolmel B2 keeleoskustaset.

Kooli füüsilises õppekeskkonnas oli eesti keel nähtav. Õppetundides domineerisid õpetajad ja kasutati valdavalt õppemeetodeid, kus õpilane ei pidanud olema aktiivne. Arendati rohkem kuulamise, lugemise ja vähesel määral kirjutamise oskust. Rääkimisele ei pööratud piisavalt tähelepanu. Õpilased ei saanud enamikes tundides omavahel suhelda ega ise uusi teadmisi avastada. Eestikeelsetes ainetundides ei pööratud tähelepanu ainesõnavarale ja keelestruktuurile, puudusid lauseehitust toetavad lausemallid.

Enamiku vaadeldud tundide põhjal ei saa hinnata õpilaste keeletaset, sest õpilaste suulise kõne osakaal tundides oli äärmiselt väike. Riiklike tulemusnäitajate kohaselt on koolis

eesti keeles B1 keeletaseme saavutanute osakaal ning põhikooli eesti keel teise keelena eksami keskmine tulemus olnud Eesti keskmisest kõrgem.

Koolis ei ole tehtud eesmärkidest lähtuvat sisehindamist. Jälgitakse üksikuid õpilaste õpiedukusega seotud näitajaid, kuid sisulisi analüüse koos tugevuste ja parendustegevuste väljaselgitamisega ei tehta.

Kooli arengukava aastateks 2019–2024 on kooli pidajal kinnitamata.

Koolil ei ole eestikeelsele õppele ülemineku kava ega ka vastavaid ülesandeid ning tegevusi, kuigi õppeaasta üldtööplaani kohaselt on käesoleva õppeaasta üheks prioriteediks eestikeelsele õppele üleminek. Kooli õppeaasta üldtööplaan pole nõuetekohane, sest ei esita õppekavast, eelmise aasta töö kokkuvõttest ja õppeaasta üldeesmärkidest lähtuvaid ülesandeid ja tegevusi koos tähtaegade ja vastutajaga.

Koolis ei ole õppenõukogu koosolekute protokollimisel järgitud kõiki nõudeid.

Käesoleva õiendi eelnõu saadeti 28.02.2024 pidajale ja koolile ärakuulamisele. Ärakuulamisel täiendusi ning uusi seisukohti ei esitatud.

OLUKORRA KIRJELDUS

1. Kooli õppekava vastavus nõuetele ja õppekavast lähtuv õppekorraldus

Käesolevas järelevalves oli vaatluse all eesti keele õppega seonduv, kuid kuna kooli õppekava on tervikdokument, mis on koolis õpingute aluseks ja milles tuuakse välja kooli eripärast tulenevad valikud riikliku õppekava raames, oli õppekava järelevalves vaatluse all tervikuna.

Järelevalves hinnati Aseri Kooli õppekava vastavust PGSile, PRÕKile ning PLRÕKile.

1.1. PGS³ sätestab, et kooli õppekava kehtestab direktor, esitades õppekava ja selle muudatused enne kehtestamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õppenõukogule ja õpilasesindusele.

Direktor on kooli õppekava kehtestanud⁴, olles saanud õppenõukogu arvamuse.⁵ Õpilasesinduse ja hoolekogu arvamus õppekavale puudus.

Direktor selgitas, et kooli hoolekogu ei ole pikka aega toiminud ja hoolekogu ei saanud koosolekuteks kokku. Õpilasesindus tegutseb alates eelmisest õppeaastast tänu uue huvijuhi eestvedamisele.

Õppekava dokumendil on märged, et peale kehtestamist on õppekava muudetud kahel korral, märge 2016. a õppekava muutmise kohta⁶ ja märge 2020. a tehtud muudatuste

³ PGS, § 17 lg 2.

⁴ Direktori 14.09.2015 käsk kiri nr 18.

⁵ Kooli õppenõukogu 28.08.2015 protokoll nr 10.

⁶ Direktori 30.01.2016 käsk kiri nr 2.

kohta⁷. Järelevalves direktori käskkirju, millega õppekava muudatused kehtestati, ei esitatud. Hoolekogu ja õppenõukogu protokolle, millest nähtuks muudatustele arvamuse andmine, ei esitatud samuti.

Õppekava, õppekava erinevaid osi ja nende muudatusi kehtestavad direktori käskkirjad ei vasta kehtiva ja õiguspärase haldusakti nõuetele⁸. Haldusakt peab olema selge ja üheselt mõistetav. Käskkirjadel puudusid direktori allkirjad ning väljaandmise õiguslikud ja faktilised alused. Õppekava kehtestamise käskkirja juurde ei olnud lisatud kehtestavat õppekava. Kehtestatud muudatusi ei olnud võimalik tuvastada, sest muudatuste kehtestamise käskkiri neid ei esitanud.

PGSi⁹ kohaselt koosneb kooli õppekava üldosast ja ainekavadest. Järelevalves esitas kool kooli õppekava üldosa ja ainekavad kinnitamise dokumendist eraldi ning sellisel viisil ei ole selge, kas tegemist on tervikdokumendiga, puudub kindlus, et just need dokumendid on õppekavana kehtestatud. Järelevalves leidis kinnitust, et kooli juhtkond ei järginud õppekava üldosale ja terviklikkusele kehtestatud nõudeid ning põhjendas puudusi teadmatusena.

PGSi¹⁰ kohaselt avalikustab kooli õppekava oma veebilehel ja loob koolis võimalused sellega tutvumiseks paberil. Vestlusel kinnitas direktor, et kooli veebilehel on avalikustatud järelevalves esitatud õppekava.

1.2. PRÕK¹¹ sätestab, millised korrad ja põhimõtted tuleb kooli õppekava üldosas esitada.

Kooli õppekava üldosas puuduvad mitmed PRÕKis nõutud osad. Kooli õppekavas on määratletud, et õppekava üldosas nõutud osad esitatakse, kuid tegelikkuses on need kehtestatud eraldi lisadena. Juhtkonna sõnul on nõutud osad olnud eraldi ja neid on vajaduspõhiselt muudetud.

Kooli õppekava üldosas on järgmised vastuolud PRÕKis sätestuga¹²:

- PRÕK¹³ nõuab, et õppekava üldosas peavad kajastuma õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused. Õppemahtudes tehtud erisused ja nende tegemise põhjendused õppekava üldosas puuduvad.
- PRÕK¹⁴ sätestab, et kooli õppekava üldosas esitatakse üldpädevuste nimetused ja kirjeldused. Kooli õppekavas on uuendamata üldpädevuste nimetused ja kirjeldused, tervikuna puudub digipädevus.

⁷ Direktori 30.08.2020 käskkiri nr 20.

⁸ Haldusmenetluse seadus, §-d 54, 55.

⁹ PGS, § 24 lg 5.

¹⁰ PGS, § 69 lg 1.

¹¹ PRÕK, § 14 lg 6.

¹² Hinnang on antud õppekavale lähtudes põhikooli ja riikliku õppekava ja ainevaldkonnakavade versioonist, mis kehtis enne uuenduste jõustumist 10.03.2023, ja mille alusel oli koolil õigus õpetada kuni 1. septembrini 2024. Keele ja kirjanduse valdkonnakava on hinnatud 11.03.2023 jõustunud muudatuste alusel.

¹³ PRÕK, 24 lg 6 p 2.

¹⁴ PRÕK, § 4 lg 4.

- PRÕK¹⁵ sätestab, et kooli õppekava üldosas esitatakse kooli õppekorraldus, sh tundide jaotus õppeaineti ja klassiti. Kooli õppekavas sisalduvas tunnijaotustabelis on toodud tundide jaotus kooliastmeti, mitte klassiti. Uuendamata on vene keel ja eesti keel teise keelena tunnimahud¹⁶. PRÕK näeb ette kohustulike ainetunde mahu õppeaines „eesti keel teise keelena“ I kooliastmes 12, II ja III kooliastmes kummaski 15 tundi.
- PRÕKi¹⁷ on sätestatud nõue esitada õppekavas võõrkeelte valik ja selle korraldus. Kooli õppekavas on loetletud A- ja B-võõrkeeled, kuid esitamata on nende valiku põhimõtted.
- PRÕKi¹⁸ nõude kohaselt peab III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord kajastuma õppekava üldosas. Õppekava üldosa punktis 7 on viidatud eraldiseisvale juhendmaterjalile, kuid nimetatud kord tuleb esitada kooli õppekavas. Lisaks näeb Vabariigi Valitsuse määrus¹⁹ ette, et põhikooli lõputunnistuse hinnetelehele märgitakse loovtöö teema. Kooli õppekavas²⁰ sätestatakse, et lõputunnistusele märgitakse nii loovtöö teema kui hinne. Määruse kohaselt lõputunnistusele loovtöö hinnet märkima ei pea.
- PRÕK²¹ nõuab, et kooli õppekava üldosas tuleb kirjeldada õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtteid, sh lõimingu korraldamine valdkondade vahel. Lõimingu kajastav peatükk²² kirjeldab lõimingu mõistet, kuid esitamata on lõimingu korraldamine valdkondade vahel.
- PRÕKi²³ kohaselt esitatakse üldosas õpilaste arengu ning õppimise toetamise ja hindamise korraldus. Koolil on eraldi kehtestatud dokument „Õpilaste hindamise, järgmisesse klassi üleviimise ning klassikursust korda jätmise alused ja kord“ ning õppekava üldosas nõutud korraldust pole esitatud.
- PRÕKi²⁴ kohaselt kajastatakse õppekava üldosas õpilase käitumise kohta tagasiside andmise kord ja hinnangute ja hinnete vaidlustamise kord. Kooli õppekavas vastav kord puudub.
- PRÕKi²⁵ kohaselt tuleb õppekava üldosas esitada järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord. Kooli õppekavas vastav kord puudub.

1.3. Kooli õppekava üldosas on palju riiklikest õigusaktidest kopeeritud teksti ja esitatud pole kooli eripära.

PRÕKi²⁶ kohaselt on kooli õppekava õpingute alusdokument, milles tuuakse välja kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raames. Kooli õppekavas peab

¹⁵ PRÕK, § 24 lg 4 p 2.

¹⁶ PRÕK, Lisa 1, p 1.2.

¹⁷ PRÕK, § 24 lg 6 p 2.

¹⁸ PRÕK, § 24 lg 6 p 4.

¹⁹ Vabariigi Valitsuse 13.08.2010. a määrus nr 113 „Põhikooli ja gümnaasiumi lõputunnistuse ning riigieksamitunnistuse statuut ja vormid“, § 11 lg 4 p 11.

²⁰ Kooli õppekava, lk 11 p 7 lg 2.

²¹ PRÕK, § 24 lg p 9.

²² Kooli õppekava, lk 10, 11.

²³ PRÕK, § 24 lg 6 p 5.

²⁴ PRÕK, § 19 lg-d 3, 4.

²⁵ PRÕK, § 21 lg 7.

²⁶ PRÕK, § 25 lg 6 p 1.

kirjeldama, kuidas toimub õpe koolis. Riiklik õigusakt esitab põhinõuded, mille alusel kooli õppekavas kirjeldatakse, kuidas selles koolis neid nõudeid täidetakse ja tööd korraldatakse. Kooli õppekava on konkreetse kooli õppe- ja kasvatusgevuse korralduse põhimõtete kogu, mis peaks kirjeldama kooli eripära.

1.4. PRÕKi²⁷ kohaselt koosneb õppekava üldosast ja ainevaldkondade kavadest.

Kooli õppekava üldsätetes²⁸ on öeldud, et õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest. Ainekavad esitas kool järelevalvele õppekava üldosast eraldi. Järelevalves selgus, et ainevaldkonnakavasid ei ole direktor kinnitanud.

Vastuolud PRÕKis sätestatuga on keele ja kirjanduse ning võõrkeelte valdkonnakavades, eesti keele teise keelena, loodusõpetuse, kehalise kasvatus ja B-võõrkeele ainekavades. Vastuolud on järgmised:

- PRÕK²⁹ näeb ette, et õpilastes kujundatakse üldpädevusena digipädevust. Läbivalt puudub kooli õppekava kaheksas ainevaldkonnakavas digipädevus, mis lisati riiklikesse õppekavadesse 2016. aastal.
- PRÕK³⁰ sätestab, et keele ja kirjanduse valdkonnakava ja seal sisalduvad ainekavad peavad olema kooskõlas 23. veebruaril 2023 vastu võetud PRÕKi redaktsiooni lisaga 1. Õppekavas kooskõla puudub ning puuduvad vene keel emakeelena ja eesti keel teise keelena ainekavad.
- 2017³¹ uuendati ujumisõpetuse õpitulemusi ja õppesisu. Kehalise kasvatus ainekavas esitatud ujumise õpisisu ja õpitulemus ei ole kooskõlas ujumisõpetuse uuendatud määrusega. Kehalise kasvatus ainekavast puuduvad talialad, mis on õppe kohustuslik komponent.
- PRÕKis³² nõutud II kooliastme matemaatika õpitulemus "arvutab ringjoone pikkuse ja ringi pindala" ja III kooliastme õpitulemus "lahendab lineaarvõrrandisüsteeme" puudub.
- PRÕKis³³ nõutud eesti keel teise keelena ainekavas on uuendamata sihttasemed põhikooli lõpuks. Uuendatud ainekava alusel on põhikooli lõpetajal sihttase B2.
- Loodusõpetuse 1. klassi ainekava õppe sisu ja õpitulemused ei ole kooskõlas. Õppe sisu on esitatud õpitulemusi arvestades liiga mahukas.

Õppekava üldosas on esitatud, et nii A- kui ka B-võõrkeelena õpetatakse inglise, saksa ja vene keelt. Võõrkeelte valdkonnakavas on märgitud, et A-võõrkeelena õpitakse inglise ning B-võõrkeelena saksa või vene keelt. Samuti ei kattu võõrkeelte valdkonnakavas välja toodud tundide arv õppekava üldosas esitatud tundide arvuga. Õppekava üldosas ja valdkonnakavades esitatu peab olema omavahel kooskõlas.

Järelevalves selgus, et koolis õpitakse A-võõrkeelena ainult inglise keelt ning B-võõrkeelena vene keelt, kuigi valikus on olnud ka saksa keel, aga seda pole õpilased

²⁷ PRÕK, § 24 lg 5.

²⁸ Kooli õppekava, lk 2.

²⁹ PRÕK, § 4 lg 4 p 8.

³⁰ PRÕK, § 25 lg 11.

³¹ Vabariigi Valitsuse 20.07.2017. a määrus nr 129 „Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riikliku õppekava“ muutmine“.

³² PRÕK, lisa 3.

³³ PRÕK, § 25 lg 11.

valinud. Seega ka tegelik õppekorraldus ja õppekavas esitatu pole kooskõlas.

Matemaatika kõikide klasside (v.a 3. ja 9. klassi) ainekavades puudub mõne õpitulemuse kohta õppesisu, näiteks 8. klassis puudub õppesisu õpitulemuse "lahendab täielikke ja mittetäielikke ruutvõrrandeid" saavutamiseks. Nõutud õpitulemuste saavutamiseks tuleb ette näha ka õppesisu.

1.5. Koolis korraldatakse õpet ka põhikooli riikliku lihtsustatud õppekava³⁴ järgi. Sellisel juhul peab kool koostama ühise õppekava üldosa, lähtudes nii PRÕKis kui PLRÕKis³⁵ sätestatust. Samuti esitatakse õppekava osana ainevaldkondade ainekavad, mis lähtuvad PRÕKist, kui ka õppeainete ainekavad ja/või tegevuskavad, mis lähtuvad PLRÕKist.

Järelevalves esitas kool lihtsustatud õppekava kooli õppekava lisana 3 ning ühist õppekava üldosa koostatud ei ole. Järelevalve alguses lihtsustatud õppe ainekavasid ei esitatud. Kohapealses järelevalves selgus, et need on koolil olemas.

Lihtsustatud õppe õppekava üldosas on tunnijaotusplaan esitatud kahel korral: punktis 6.6. ja 7.6. Punktis 6.6. esitatud nädalakoormused ei ole kooskõlas PLRÕKis³⁶ sätestatuga. Esitamata on ka nädala tundide maht kokku.

Õppekavast ei selgu, millise põhikooli lihtsustatud riikliku õppetaseme kohast õpet, kas lihtsustatud õpet, toimetulekuõpet või hooldusõpet, koolis läbi viiakse. Üldosas mainitakse kõiki kolme õppetaset, samas on tunnijaotusplaan, õppe ja kasvatuses rõhuasetused esitatud vaid lihtsustatud õppe taseme kohta.

Vestlusel selgitas direktor, et koolis toimetuleku ja hooldusõppe õppetaseme õpet ei ole.

Kooli lihtsustatud õppe taseme õppekava üldosast ega ka ainekavades ei selgu, millises õppekeeles toimub õpe lihtsustatud õppe tasemel.

Lihtsustatud õppe ainekavad on koopiaid kuni 10.03.2023 kehtinud PLRÕK lisast 1, v.a loodusõpetuse 8. ja 9. klassi ainekava, mille puhul jäi selgusetuks, millisele õppekavale esitatud õpitulemused vastavad.

Juhime tähelepanu, et nii üldosa kui ka ainekavad tuleb viia vastavusse kehtiva PLRÕKiga ning selle lisaga 1 hiljemalt 01.09.2024.

Kooli juhtkond nõustus, et kooli õppekava ei ole vastavalt seadusemuudatustele uuendatud ning õppekavas esitatu ei oles kooskõlas kooli tänase õppekorraldusega. Kool on alustanud uue õppekava koostamist.

1.6. PGSi³⁷ kohaselt peab koolil olema päevakava, mis sätestab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu pikapäevarühmas, ringides ja stuudiotest korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Kooli päevakava kehtestab direktor.

Koolil oli direktori kehtestatud päevakava³⁸.

³⁴ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määrus nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“.

³⁵ PLRÕK, § 5 lg 2.

³⁶ PLRÕK, lisa 1 p 4.6.

³⁷ PGS, § 25 lg 6.

³⁸ Direktori 12.02.2024 käskkiri nr 1-3/42.

Sotsiaalministri määruse³⁹ kohaselt on tunniplaan päevakava osa ja koostatakse lähtuvalt riiklikes õppekavades sätestatud õpilase nädalakoormusest, riikliku õppekava alusel koostatud kooli õppekavast, õppeainete raskusest ning eeldatavatest õpitulemustest. Koos päevakavaga on direktor tunniplaani kehtestanud.

1.7. Kooli õppe- ja kasvatustegevus peab järgima kooli õppekavas määratud õppe ja kasvatuse korraldust, mis lähtub riiklikus õppekavas esitatud nõuetest⁴⁰.

Järelevalves ei olnud võimalik hinnata, kas kooli õppekorraldus lähtub õppekavas sätestatust, sest järelevalves esitatud õppekavas ei olnud tunnijaotusplaanis välja toodud õppeainete tundide arvu klassiti, vaid kooliastmeti. Koolis polnud määratletud, millises klassis ja millise mahus mingit õppeainet õpetatakse.

Vestlusel selgitas õppealajuhataja, et tal on tunnijaotusplaan klassiti ja seda muudetakse igal aastal, sest oleneb klasside komplekteerimisest ja rahastusest. Lisatunnid vaadatakse samuti igal aastal uuesti üle ja kooskõlastatakse õppenõukogus ning hoolekogus.

Direktor selgitas, et ametlikult pole kehtestatud klassiti esitatud tunnijaotusplaani.

Juhime tähelepanu, et kooli õppekava, milles esitatakse ka tunnijaotusplaan, on dokument, mida peab regulaarselt üle vaatama ja selle vastavust kooli õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisele ning riiklikele õigusaktidele hindama. Seetõttu on üsna tõenäoline, et õppekava on vaja muuta igal aastal. Küll aga ei muutu tunnijaotusplaan põhjusel, et koolis on mõni klassikomplekt vähem või rohkem, samuti ei sõltu tunnijaotusplaan kooli rahastamisest – õpilastele tuleb tagada pidevalt õigusaktidele vastava kvaliteediga haridus.

Järelevalve alguses oli kooli tunniplaanis õppeaineid, mida kooli õppekava ei esitanud: keelekümblus, ettevõtlus ja loovtöö.

Direktor selgitas, et keelekümbluse tund on lisatund eesti keele õppimiseks ning pole õpilastele kohustuslik, vaid võimalus, mida õpilane saab kasutada. Ettevõtluse ja loovtöö tunnid on sel õppeaastal esimest aastat valikained ning olnud õpilastele kohustuslikud.

PGS⁴¹ määrab õpilastele suurima nädalatundide koormuse. Järelevalve alguses direktori esitatud tunniplaan ei olnud kooskõlas PGSiga: paljudes klassides (1.A, 2.A, 2.B, 4.B, 5.B, 6.A, 7.A, 7.B, 8.A, 8.B, 9.A, 9.B) olid õpilaste nädala õppekoormused lubatust suuremad (nt 2.B klassis on 23 tunni asemel 28; 8.B, 9.A ja 9.B klassis 32 tunni asemel 35).

Järelevalves muutis kool tunniplaani ning uues tunniplaanis, mille järgi hakkab toimuma õppetöö III trimestril, on õpilaste suurim nädalatundide koormus kooskõlas PGSiga.

Järelevalves selgus, et vene õppekeele klasside õpilased moodustavad eestikeelse õppekeele klasside õpilastega ühe õpperühma nende õppeainetes, kus õpe toimub ainult eesti keeles. Sellist õppetöö korraldust kooli õppekava ei sätesta. Kool saab moodustada õpperühmi,

³⁹ Sotsiaalministri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

⁴⁰ PRÕK, § 15 lg 1.

⁴¹ PGS, § 25 lg 2.

kuid tegemist on olulise õppetöö korraldust puudutava asjaoluga, mis peab kindlasti õppekavas olema määratletud.

1.8. Eesti keelt teise keelena õpetatakse alates 1. klassist PRÕKis⁴² sätestatud mahus.

1.9. Koolis on välja kujunenud õppeained, mida õpetatakse eesti keeles: kehaline kasvatus, muusika, kunst, tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogia, ühiskonna- ja inimeseõpetus. Järelevalves esitas direktor tabeli, kus olid märgitud eestikeelsed õppeained. Selle kohaselt õpetatakse loodusõpetust eesti keeles ainult I kooliastmes, kuigi kooli õppekavas on märgitud, et loodusõpetust õpetakse läbivalt eesti keeles.

Direktori selgituste kohaselt õpetatakse käesoleval õppeaastal loodusõpetust I kooliastmes eesti keeles, selleks et õpilaste sõnavara suurendada. II kooliastmes aga on loodusõpetus vene keeles, kuna puudub eesti keeles õpetav õpetaja. 2024/2025. õppeaastal jätkub II kooliastmes loodusõpetus eesti keeles, sest tööle naaseb kvalifikatsioonile vastav õpetaja.

Järelevalves vestlusel olnud õpilased ja lapsevanemad tõid välja soovi, et koolis võiks rohkem õppeaineid õpetada eesti keeles, sh reaalseid, sest siis on õpilastel kergem jätkata õpinguid gümnaasiumis.

1.10. Toimunud õppetegevuse ja õpitulemuste kohta peetakse arvestust klassipäevikus⁴³. Määrus⁴⁴ sätestab, et päevikusse märgitakse tundide toimumise aeg ja arv, puudujad, hilinejad, hinded, tunni sisu ja koduülesanne. Paaristunni puhul märgitakse mõlema tunni sisu. Sissekanded tehakse tunni toimumise päeval.

Koolis ei olnud klassipäevikute täitmise nõuded täidetud.

Järelevalves selgus, et paaristunnina toimuva kehalise kasvatuspäevikus oli sisse kantud toimunud kahe tunni asemel üks tund. Sellest tulenevalt on e-päevikusse sisse kantud kehalise kasvatuspäeviku tundide arv kaks korda väiksem, kui kooli tunniplaan ette näeb.

Eesti keel teise keelena tunde peab 4.B klassis olema viis tundi nädalas. Klassipäeviku sissekannetest selgus, et I trimestri jooksul ei ole tunde toimunud ettenähtud mahus.

2.B klassi eesti keel teise keelena tunde peab olema nädalas neli tundi, kuid klassipäeviku järgi on I trimestris tunde sisse kantud 44, tunde oleks pidanud toimuma 48. Samuti on II trimestril toimunud eesti keele tunde ettenähtust vähem.

Direktori selgituste⁴⁵ kohaselt olid klassipäevikusse sisse kandmata I ja II trimestril asendusõpetajate antud tunnid ning need tunnid ära ei jäänud.

Õppealajuhataja selgitas, et ülevaadet, millises klassis ja millistes õppeainetes on tunnid toimunud ettenähtud mahus, ta kokku lugenud ei ole. Kontrollitakse, kas õppekava on täidetud, ning seda tehakse sissekantud tundide ja teemade järgi. Direktor sõnas, et arenguvestlusel

⁴² PRÕK, lisa 1, p 1.2.

⁴³ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg 1.

⁴⁴ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 12 lg 4.

⁴⁵ Direktori 23.02.2024 e-kiri.

mõned õpetajad ütlevad konkreetselt, mitu tundi tal on ära jäänud, ja siis arutatakse, kuidas neid ära jäänud tunde katta.

Määruse⁴⁶ kohaselt täidetakse päevikut vastavalt tundide toimumisele ja sissekanded klassipäevikusse tehakse tunni toimumise päeval. Koolis peab tagama kõigile õpetajatele, ka asendusõpetajatele, võimaluse täita klassipäevikuid ajakohaselt. Samuti on oluline juhtkonnal jälgida, kuidas õpetajad klassipäeviku täitmise nõudeid täidavad. Klassipäeviku nõuetekohase täitmise kindlustavad direktor ja õppealajuhataja⁴⁷.

Klassipäevik on koolidokument, milles peetakse arvestust õppetegevuse kohta. Kui õppetegevus klassipäevikus ei kajastu, ei saa ka kindlustunnet, et see on toimunud.

Koolis peab järjepidevalt hindama õppekava täitmist. Kui õppetunnid toimuvad ettenähtud mahus, on loodud võimalus, et suudetakse saavutada nõutud õpitulemused. Muidugi peab õppekava täitmist hindama erinevate meetoditega, millest üks on toimunud õppetöö üle arvestuse pidamise kontroll.

Järelevalves vaadeldi vene õppekeelga klasside e-päevikute eesti keel teise keelena tundide sissekandeid. Valikuliselt vaadeldi sissekandeid ainetes, kus õpivad eesti ja vene keelt rääkivad õpilased koos.

Sissekanded e-päevikusse on tehtud valdavalt tundide toimumise päeval. Pikema viivitusega on hinnete sissekanded. Tundide ja koduste ülesannete sissekanded on eestikeelsed.

Vaatluse all olevates sissekannetes oli valdavalt tunni sisuks märgitud tunni teema õpiku järgi, mis ei anna infot õppetöö sisu kohta ning ei ole selliselt ka kasutatav õppekava täitmisest ülevaate saamiseks. Vaid üksikutes ainetes esines sissekandes täpsem õppesisu ja/või õpiväljund, mis võimaldab hinnata õppekava täitmist.

Direktori sõnade kohaselt jälgib tema e-päeviku täitmist ning kinnitab, et õpetajate nõrk koht on õpitulemuste tagasisidestamine õpilastele. Juhtkond ja tugimeeskond soovib näha õpilastele antud tagasisidet ja võimalikke probleeme. Sellekohast infot on direktor oma sõnul iganädalastel koosolekutel korduvalt rõhutanud.

1.11. Ettepanekud direktorile

1.11.1. Järgida kooli dokumentide kehtestamisel dokumendi loomise ja vormistamise protseduurile seatud nõudeid ning tagada kõik õiguspärasele haldusaktile omaste nõuete täitmine, et haldusakt oleks selge ja üheselt mõistetav.

1.11.2. Kooli õppekava uuendades kirjeldada kooli õppekorraldust lähtuvalt oma koolis toimuvast. Vältida riiklike õigusaktide ümberkirjutamist ning kirjeldada seda, kuidas koolis riiklike õigusaktide põhimõtteid rakendatakse ja kuidas need põhimõtted kooli tegevuses avalduvad.

1.11.3. Jälgida, et kooli õppekava üldosas ja ainevaldkonnakavades ning ainekavades esitatu oleks omavahel kooskõlas.

⁴⁶ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 12 lg-d 3 ja 6.

⁴⁷ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg 3.

- 1.11.4. Kirjeldada ainekavades sisalduvad lõimingu näited konkreetsete näidetena teemaplokkide kaupa.
- 1.11.5. Täiendada ainekavu, esitades nendes info, kas õppeainet õpetatakse eesti või vene keeles. Eesti keeles õpetatavate ainete puhul kirjeldada keelepädevuse kujundamist ja esitada keele-eesmärgid.
- 1.11.6. Lisada õppekava valdkonnakavadesse selgitused, kuidas kasutatakse täiendavat tunniressurssi ja kuidas see klasside vahel jaguneb.
- 1.11.7. Järgida, et õppekava uuendamisel tagatakse õppekavas õppeainete riiklikes ainekavades nõutud õppesisu ning viiakse kõikide ainekavade sisu ja õpitulemused vastavusse õpitavaga.
- 1.11.8. Järjepidevalt üle vaadata, kas ettenähtud õppetunnid on toimunud, ja pidada arvestust, millise õppeaine ja õpetaja tunde pole ettenähtud mahus toimunud, ning vajadusel korraldada õppetööd ümber, et tagada nõutud mahus õppetöö toimumine.

1.12. Ettekirjutused pidajale

- 1.12.1. Tagada kooli õppekava kehtestamine, sealhulgas pädevate organite arvamuse ärakuulamine, lähtudes põhikooli- ja gümnasiumiseaduse § 17 lõikest 2. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 1.12.2. Tagada kooli õppekava vastavus Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ järgmistes osades:
 - 1.12.2.1. Tagada õppekava üldosas kooli õppekorralduse esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõike 6 punktis 2 sätestatust ja käesoleva õiendi punktis 1.2 esitatust.
 - 1.12.2.2. Tagada õppekava üldosas üldpädevuste nimetuste ja kirjelduste esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 4 lõikes 4 sätestatust.
 - 1.12.2.3. Tagada õppekava üldosas III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise korra esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõike 6 punktis 4 sätestatust.
 - 1.12.2.4. Tagada õppekava üldosas õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtete esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõike 6 punktis 9 sätestatust.
 - 1.12.2.5. Tagada õppekava üldosas õpilaste arengu ja õppimise toetamise ning hindamise korralduse esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõike 6 punktis 5 sätestatust.
 - 1.12.2.6. Tagada õppekava üldosas õpilase käitumise kohta tagasiside andmise korra, hinnete ja hinnagute vaidlustamise korra esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 19 lõigetes 3 ja 4 sätestatust.
 - 1.12.2.7. Tagada õppekava üldosas järelevastamise ja järeltööde sooritamise korra esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 21 lõikes 7 sätestatust.

- 1.12.2.8. Tagada ainevaldkonnakavades üldpädevusena digipädevuse kujundamise põhimõtete kirjeldamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 4 lõike 4 punktis 8 sätestatust.
- 1.12.2.9. Tagada keele ja kirjanduse valdkonnakava ning selles sisalduva eesti keel teise keelena ja vene keel emakeelena ainekavade esitamine, sh eesti keel teise keelena ainekavas põhikooli lõpetaja sihttaseme B2 esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 25 lõikes 11 sätestatust.
- 1.12.2.10. Tagada kehalise kasvatus ainekavas ujumise õpisisu ja õpitulemuste ning talialade esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisas 2 ja Vabariigi valitsuse 20.07.2017. a määruse nr 129 „Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riikliku õppekava“ muutmine“ sätestatust.
- 1.12.2.11. Tagada matemaatika ainekavades kõigi nõutud õpitulemuste esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisas 3 sätestatust.
- 1.12.2.12. Tagada 1. klassi loodusõpetuse ainekavas õppe sisu ja õpitulemuste esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisas 4 sätestatust ning koolis määratud õppemahust.

Ettekirjutuse 1.12.2. täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

- 1.12.3. Tagada kooli ühtse õppekava koostamine ja ühise üldosa esitamine nii põhikooli riikliku õppekava kui põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel, lähtudes Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määruse nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“ § 5 lõikes 2 sätestatust ning Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikest 5. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 1.12.4. Tagada klassipäevikute täitmine, lähtudes haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 12 lõikes 4 sätestatust ning käesoleva õiendi punktis 1.10 kirjeldatust. Täitmise tähtaeg: alates käesoleva õiendi teatavakstegemisest, ettekirjutuse täitmist tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.06.2024.

2. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja õpetajate areng

Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust PG Sis⁴⁸ sätestatud nõuetele ja võrreldi EHISesse kantud andmete vastavust (väljavõtted 17.01.2024 ja 16.02.2024) kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele. Täiendavalt oli vaatluse all õppe- ja kasvatusala töötajate keeleoskuse tase vastavalt Vabariigi Valitsuse määruses⁴⁹ kehtestatud.

2.1. Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli koolis kokku 26.

⁴⁸ PGS, § 74¹.

⁴⁹ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p-d 6 ja 7: C1-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: 6) õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppejuhid; 7) eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad või õppejõud. § 8 p 6: vähemalt B2-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: pedagoogid (v.a eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad).

Kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele 17 töötajal (65%-l). 35% õppe- ja kasvatusala töötajatest ei oma seaduses nõutud kvalifikatsiooni.

2.2. Kvalifikatsioon ei vasta nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

- 1) õpetaja (kunst, käsitöö, tööõpetus I, II ja III kooliastmes, koormus 24 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 2) õpetaja (inglise keel I, II, ja III kooliastmes, koormus 20 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 3) õpetaja (töö- ja tehnoloogiaõpetus II, III kooliastmes, koormus 10 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 4) õpetaja (geograafia, loodusõpetus, matemaatika, ühiskonnaõpetus I, II, III kooliastmes, koormus 24 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 5) õpetaja (inglise keel I kooliastmes, koormus 2 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 6) õpetaja (eesti keel I kooliastmes, koormus 13 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 7) õpetaja (kehaline kasvatus I, II ja III kooliastme, koormus 24 t). Kvalifikatsioon ei vasta nõuetele, puudub õpetajakutse. töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 8) õpetaja, (keemia III kooliastmes, koormus 4 t) – puudub õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 9) õpetaja (ajalugu, matemaatika, vene keel II kooliastmes, inimeseõpetus III kooliastmes, koormus 19 t) – puudub õpetajakutse.

2.3. Koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab nende läbiviidava õppe- kasvatustegevuse mahust lähtuvalt olema piisav⁵⁰, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

EHISE andmetel (väljavõte 16.02.2024) annavad õpetajad koolis 476 õppetundi. Neist 312 tundi (66%) annavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane. Kvalifikatsioonile mittevastavad õpetajad annavad nädalas kokku 164 ainetundi (34%).

Kuuel õpetajal üheksast, kes ei oma nõutavat kvalifikatsiooni, puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, kolmel õpetajakutse. EHISE andmetel õpib magistriõppes üks õpetaja. Seega ei ole viiel nõutava kvalifikatsioonita õpetajal lähiajal võimalik saavutada kvalifikatsiooni. Neli nõutava kvalifikatsioonita õpetajat on töötanud samas koolis üle kümne aasta.

Lähtudes eespool esitatust, ei saa koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arvu nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt hinnata PGSi⁵¹ tähenduses piisavaks.

⁵⁰ PGS, § 74 lg 9.

⁵¹ PGS, § 74 lg 9.

2.4. Õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks peab direktor korraldama avaliku konkursi⁵². Konkursi läbiviimise korra kehtestab kooli hoolekogu direktori ettepanekul⁵³. Kooli hoolekogu⁵⁴ on kooskõlastanud avaliku konkursi korra.

Kool on korraldanud juunis 2023 konkursi vene keele ja kirjanduse, loodusainete, käeliste tegevuste õpetaja ametikohtadele, avaldades vastava kuulutuse kooli ja valla veebilehel. Juhime tähelepanu, et käeliste tegevuste õpetaja ametikohta koolis ei ole, tegemist on erinevate õppeainetega (kunst, tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus) ja selliselt esitatud konkursikuulutus on eksitav. 2023 suvel toimunud avalike konkurssidega ei leitud ühtki kvalifikatsiooniga õpetajat.

Direktori kinnitusel on koolis korraldatud töötajate leidmiseks avalikke konkursse, kuid ei ole leitud nõuetekohase kvalifikatsiooniga õpetajaid ega tugispetsialiste. Personalivajadus on kooli pidajal teada ja on valmisolek kooli värbamistegevustes toetada.

Direktor selgitas vestlusel, et ajutistel õpetajatel on olemas pedagoogilised kompetentsid ja mitmel ka erialased kompetentsid. Juhtkond kinnitas, et konkursid vene keele ja kirjanduse õpetaja, venekeelsete loodusainete, kunstiõpetuse, käsitöö ja kodunduse, tehnoloogiaõpetaja ja inglise keele õpetaja ametikohale korraldatakse esimesel võimalusel.

2.5. Direktor võib sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus ja kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. Sellisel juhul korraldab direktor aasta jooksul uue avaliku konkursi⁵⁵. Koolis on sõlmitud tähtajatud töölepingud nelja nõuetekohase kvalifikatsioonita õpetajaga. Kui nõuetekohase kvalifikatsioonita õpetajatega sõlmida tähtajatud töölepingud, siis ei ole võimalik nendele ametikohtadele kuulutada välja konkursse, nagu nõuab PGS, ja samuti annab see õpetajatele signaali, et nende kvalifikatsiooniga on kõik korras ning nad ei astu samme, et enda kvalifikatsiooni täiendada.

Direktor selgitas, et ühe õpetajaga on tähtajatu tööleping sõlmitud ekslikult, teistega eelmise direktori ajal.

Tähtajalised töölepingud õpetajatega on sõlmitud kuni 31. augustini, mis raskendab juba kevadel vabadele ametikohtadele konkursside väljakuulutamist ja kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate leidmist. Kooli töökorraldust arvestades on loomulik, et õpetajad liiguvad ning uusi õpetajaid värvatakse kevadel-suvel ning õppeaasta alguseks on ametikohad täidetud. Seetõttu pole otstarbekas tähtajalise töölepingu lõpukuupäevaks määrata 31. augustit.

2.6. Järelevalves uuriti, kas koolijuht on analüüsinud järgenava kahe-kolme õppeaasta õpetajate

⁵² PGS, § 74 lg 6.

⁵³ PGS, § 74 lg 6.

⁵⁴ Hoolekogu 11.12.2017 koosoleku protokoll nr 9.

⁵⁵ PGS, § 74 lg 7.

vajadusi ning kavandanud tegevusi nõutud kvalifikatsiooniga õpetajate värbamiseks või olemasolevate sobivate, kuid nõutava kvalifikatsiooniga õpetajate toetamiseks, et nad lähiajal omandaksid nõutud kvalifikatsiooni.

Direktor selgitas, et ta enam-vähem teab personalivajadusi. Direktori sõnul on vajalik värvata vene keele ja kirjanduse, venekeelsete loodusainete, kunsti ja käsitöö ning kodunduse, tehnoloogia ja inglise keele õpetajaid. Selleks on tal plaanis välja kuulutada konkursid. Ühe võimalusena näeb direktor valla koolide omavahelist koostööd, et jagada olemasolevaid õpetajaid.

Pidaja esindaja selgitas, et vald on tegemas koolivõrgu analüüsi ning sellega seoses nähakse vajadust korraldada ümber ka õpetajate tööd, nii et nad saaksid töötada vajadusel mitmes valla koolis. Oluliseks uute õpetajate vajaduse suurenemise asjaoluna tõi pidaja esindaja olemasolevate pedagoogide põlvkondade vahetuse.

Järelevalves kogutud info põhjal saab väita, et õpetajate vajaduste analüüsi pole tehtud. Ei selgunud, et personalivajaduse planeerimisel ja värbamisel oleks prioriteediks eestikeelse aineõppe suurendamine.

2.7. Õpetaja kutsestandardi kohaselt otsib õpetaja võimalusi enesearendamiseks, arvestades ka haridusasutuse arenguvajadusi.

Kooli käesoleva õppeaasta üldtööplaanis⁵⁶ on õppeaasta üheks personali juhtimise põhisuunaks kooli personali koolitamine professionaalsuse tõstmise eesmärgil. On esitatud, et õpetajad ja tugimeeskonna liikmed osalevad professionaalset arengut toetavatel koolitustel.

Pikematel eesti keel teise keelena ja teises keeles õpetamise metoodikakursustel on osalenud vahemikus 2018–2023 neli õpetajat. Neist vaid üks õpetajat on end täiendanud lõimitud aine- ja keeleõppe (edaspidi *LAK-õpe*) metoodikas. Kaks õpetajat on seda teinud 2015–2017.

Vestlusel osalenud õpetajad kinnitasid, et koolis toimuvad sisekoolitused keskmisel kaks korda õppeaastas. Õpetajad näevad koolitusvajadust eelkõige LAK-õppe metoodika kasutamiseks. Õpetajate sõnul on kooli juhtkond nimetatud koolituse planeerinud kevadisele koolivaheajale.

Juhtkond selgitas, et koolis on põhimõtte, et kõikidele tasuta koolitustele on õpetajatel lubatud minna, aga mitte kõik eesti keeles õpetavad õpetajad ei käi heameelega koolitustel.

Juhtkond tõi välja, et õpetajate vahel jagatakse koolitustel õpitut. Üldjuhul ei jagata kolleegidega koolis ja väljaspool kooli oma parimaid õpetamispraktikaid. Koolis ei ole välja kujunenud tava tutvustada kolleegidele koolis ja väljaspool kooli oma parimaid õpetamispraktikaid.

Vestlusel osalenud õpetajad tõid välja, et infot jagatakse küll kolleegidega, kui ollakse käinud koolitustel, parimate õpetamispraktikate jagamist välja ei toodud.

2.8. Järelevalves selgitati, kuidas koolijuht toetab õpetajaid nende enesearengul.

Vastavaid põhimõtteid pole koolis välja töötatud ega kokku lepitud.

Vestlusel osalenud õpetajad selgitasid, et oma professionaalse arengu eesmärgid on neile teada, sest need arutatakse läbi juhiga peetaval arenguvestlusel. Juhtkonna liikmed käivad ka õpetajate tunde vaatlemas.

⁵⁶ Õppenõukogu 31.08.2023 koosolekul kinnitatud Aseri Kooli 2023/2024. õa üldtööplan.

Õppealajuhataja sõnul on ta tundide vaatlusi teinud II poolaastal. Kõikide õpetajate tunde igal aastal vaatamas ei käida, vaid tehakse valik, nt ainevaldkondade kaupa. I kooliastmes aga vaadatakse üldjuhul kõiki õpetajaid.

Vestlusel selgitas õppealajuhataja, et varasemetel aastatel oli tavaks, et õpetajad käisid kolleegide tunde vaatamas ja andsid tagasisidet, kuid eelmisel õppeaastal seda enam ei tehtud, sest suur Ukraina päritolu õpilaste arv ja nende õppe korraldamisega seonduv lõi õpetajate töörütmi sassi.

Järelevalves vaadeldud õppetundide ja õpetajatega peetud tagasisidevestluste põhjal saab öelda, et õpetajad vajavad järjepidevat tuge koolituste ja tööalase nõustamise näol. Koolis pole hinnatud, kuivõrd õpetajad on omandanud vastavad meetodikad ja kas rakendavad keelekümbeluse ja LAK-õppe põhimõtteid ka igapäevases õppetöös.

2.9. PGSi⁵⁷ kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse.

Koolis töötavad osalise koormusega logopeed (0,5 ametikohta) venekeelsete õpilaste toetamiseks, sotsiaalpedagoog (0,7 ametikohta) ja eripedagoog (0,2 ametikohta). Koolis ei tööta koolipsühholoogi.

EHISE andmetel ei saa kõik õpilased, kellele on kooliväline nõustamismeeskond vastava soovitusel andnud, logopeedi ja eripedagoogi teenust. Määruses sätestatud nõue tagada tugispetsialistide teenused, on osaliselt täitmata.

Juhtkonna sõnul ei ole koolis kaetud kõikide õpilaste tugiteenuste vajadused. Logopeedi teenust saavad hetkel ainult venekeelsed õpilased ja eesti õppekeelega õpilastele logopeedi teenust ei tagata, kuigi abivajadus on olemas. Psühholoogi teenust saavad mõned õpilased rehabilitatsiooniplaani alusel Rakvere rehabilitatsioonikeskusest, kuid koolis teenust ei pakuta.

Eripedagoog töötab mitmes asutuses ja tegeleb ainult eesti õppekeelega klasside õpilaste toetamisega, kuigi eripedagoogi teenuse vajadus on ka vene õppekeelega õpilastel. Kooliväline nõustamismeeskond on andnud soovitusel eripedagoogi teenuse kohta seitsmele vene õppekeelega õpilasele, kellele täna koolis teenust ei tagata. Tagamata on logopeedi teenus ühele eesti õppekeelega õpilasele. Ka üldise toe raames võib olla vajadus logopeedi teenuse järele.

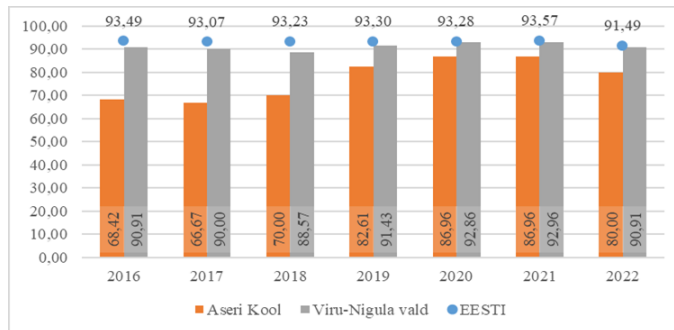
Kooli pidaja on olukorrast koolis teadlik ning kinnitas, et tugispetsialistide puuduse leevendamiseks vald tegeleb. Hetkel suunatakse tuge vajab õpilane sotsiaaltöötaja kaudu teenusele koolist väljapoole. Vald tasub pakutava teenuse eest.

Seega ei ole koolis tagatud psühholoogi, eripedagoogi ja logopeedi teenused kõikidele abivajadusega õpilastele.

⁵⁷ PGS, § 37 lg 2.

2.10. Täiendavalt oli järelevalves vaatluse all õppe- ja kasvatusala töötajate riigikeele oskuse tase. Pedagoogide riigikeele oskuse taset reguleerib Vabariigi Valitsuse määrus⁵⁸, mis sätestab, et õppeasutuse juhid, nende asetäitjad ja õppealajuhatajad ning eesti keele ja eesti keeles õpetavad õpetajad peavad eesti keelt oskama C1-tasemel, kõik ülejäänud pedagoogid vähemalt B2- tasemel.

Koolis on riigikeele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal EHISe andmetel viimastel aastatel peamiselt kasvanud, kuid see osakaal on jätkuvalt madalam nii Eesti kui Viru-Nigula valla vastavast osakaalust (joonis 1). 2022/2023. õppeaastal ei vastanud viiendiku õpetajate riigikeele oskus nõuetele.

Joonis 1. Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele põhikoolis, %.

Allikas: Haridus-ja Teadusministeerium

Kooli 26 õppe- ja kasvatusala töötajast ei oma nõuetekohast keeleoskustaset viis õpetajat: kahel õpetajal ei ole nõutavat C1- ja kolmel B2-taset.

Keeleameti inspektor kontrollis järelevalves õpetajate keeleoskust tõendavaid dokumente ja tegi neljale õpetajale ja ühele logopeedile ettekirjutuse sooritada keeleeksam. Ühele õpetajale tehti ettekirjutus täiendada eesti keele oskust.

Juhtkonna sõnul on kaks õpetajat C1 eesti keele tasemeeksamile registreerunud. Kahe õpetaja puhul on vesteldud võimalikust koolist lahkumisest.

2.11. Ettepanekud direktorile ja kooli hoolekogule

2.11.1. Hoolekogul vaadata üle kooli avalike konkursside läbiviimise kord ning selgelt esitada, kuidas hindab komisjon kandidaate ja kuidas seda dokumenteeritakse. Määratlada kandidaatide kvalifikatsiooni hindamise nõue ja konkursi luhtunuks kuulutamine nõuetekohase kvalifikatsiooniga kandidaatide puudumisel. Konkursikuulutustes tagada ametikohtade korrektsed nimetused.

2.11.2. Välja töötada põhimõtted, kuidas toetatakse erialase ettevalmistuse ja/või kvalifikatsioonita õpetajate tööd, ning kord, mismoodi hinnatakse nende õpetajate töö kvaliteeti.

2.11.3. Mõelda võimaluse peale, kuidas LAK-õppe ja ainetevahelise lõimingu paremaks ellurakendamiseks korraldada regulaarset koostööd õpetajate vahel, et nad selgitaksid

⁵⁸ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p-d 6 ja 7: C1-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: 6) õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppejuhid; 7) eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad või õppejõud. § 8 p 6: vähemalt B2-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: pedagoogid (v.a eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad).

välja järgneva õppeperioodi teemadest ja saavutatavatest õpitulemustest lähtuvad lõimingu kohad, seaksid ühiselt aine- ja keele-eesmärke, vaataksid üle kasutatavad õppetekstid ja õpitava sõnavara. Selleks määrata kindel koostööaeg ja koostöö koordineerijaks üks isik.

- 2.11.4. Taotleda Eesti Keele Instituudist kooli õpetajatele keelevaldkonna metoodiline nõustamisteenus, et toetada mitmekeelses õpikeskkonnas õpetajate professionaalset ja sihipärast enesearengut.
- 2.11.5. Mõelda läbi ja kokku leppida nii kolleegide kui juhtkonna teostatud tunnivaatluse põhimõtted koolis ning siduda tunnivaatluste tulemused õpetajate arengueesmärkidega.
- 2.11.6. Hinnata järgneva kahe õppeaasta õpetajate vajadusi, mis on seotud eestikeelsele õppele üleminekul ning eestikeelse õppe suurendamise vajadusega.
- 2.11.7. Toetada nõutava keeleoskustasemeta õppe- ja kasvatusala töötajate keeleõpinguid ning aidata kaasa Keeleameti tehtud ettekirjutuste täitmisele.

2.12. Ettekirjutused pidajale

- 2.12.1. Tagada kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate piisavus lähtuvalt nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõikest 9. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2024.
- 2.12.2. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõikes 4 esitatud nõuetele ja lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1 ning § 74 lõigetest 6 ja 7, korraldada avalikud konkursid nendele õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, juhul, kui töötajale ei ole omistatud õpetajakutset hiljemalt 01.05.2025. Täitmise tähtaeg: 01.07.2025.
- 2.12.3. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõikes 4 esitatud nõuetele ja lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1 ning § 74 lõigetest 6 ja 7, korraldada avalikud konkursid nendele õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub magistrikraad. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.12.4. Tagada koolis õpilastele tasuta koolipsühholoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetest 2 ja 3 ning § 74¹ lõikest 8. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.12.5. Tagada koolis õpilastele piisavas mahus tasuta logopeedi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetest 2 ja 3 ning § 74¹ lõikest 10. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 2.12.6. Tagada koolis õpilastele piisavas mahus tasuta eripedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetest 2 ja 3 ning § 74¹ lõikest 7. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

3. Eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamine

3.1. PGSi⁵⁹ kohaselt peab õppekeskkond toetama õpilase arengut ja koolis tuleb lähtuda õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel riiklikes õppekavades ning teistes õigusaktides õppekeskkonnale sätestatud nõuetest.

Koolis on nii eesti kui ka vene õppekeelega klassid. 1. ja 3. klassis on õppetöö ainult eestikeelne. Vene õppekeelega klassides õpetatakse eesti keeles inimese-, ühiskonnaõpetust, muusikat, kunsti, tööõpetust ja kehalist kasvatust. Lisaks neile õpetatakse I kooliastmes eesti keeles ka loodusõpetust.

Kõikides kooliruumides on peamiselt eestikeelsed sildid: eriteemalised eestikeelsed nn rääkivad seinad ja infostendid eestikeelse teabega. Klassiruumide seintel on eesti keele õppe toetamiseks keelematerjalid (grammatikatabelid, väljendid, Eesti kaart, õpilaste tööd). Kooli veebileht on eestikeelne.

Vestlusel selgitas õppealajuhataja, et kooli üritused on eestikeelsed ja neid viivad läbi ka õpilased ning õpilasmavalitsus on selles tegevuses aktiivne. Vestlusel osalenud õpilaste ja õpetajate sõnul on mõningatele õpilastele üritustel vaja tõlkida.

Vestlustel selgitasid vanemad, õpilased, õpetajad ja juhtkonnaliikmed, et lisaks eesti keele tundidele ja eestikeelsetele ainetundidele kasutatakse eesti keelt ringides (kõik ringid on koolis ainult eesti keeles), samuti õppekäikudel ja ekskursioonidel.

Vestlusel osalenud õpilased tõdesid, et neil on kindlus oma keeleoskuse osas, mis tagab neile võimaluse õppida järgmisel haridustasemel. Välja toodi, et reaalinetes soovitakse samuti eestikeelset õpet.

3.2. Järelevalves vaadeldi seitset õppetundi I–III kooliastmes: kahte eesti keel teise keelena ja viit eestikeelset ainetundi.

3.3. Kommunikatiivset keeleõpet soodustab füüsiline õppekeskkond, kus õpilastel on omavahel silmside ja arusaamist toetav kaasõpilaste eeskujud, nt rühmapõhine õpe. Vaadeldud eesti keele tundides kommunikatiivset keeleõpet soodustavat keskkonda ei loodud.

Kõik vaadeldud tunnid toimusid klassiruumides, kus õpilased istusid üksteise selja taga. Klassides olid ühekohalised pingid, mida oleks võimalik paaris- ja rühmatöö või tegevuskeskuste töö tarbeks ümber paigutada, kuid seda vaadeldud tundides ei tehtud.

Klassid olid varustatud tänapäeva nõuetele vastavate tehniliste vahenditega (arvuti, projektor, ekraan) ning vaadeldud tundides õpetajad kasutasid neid. Positiivsena saab välja tuua, et mitmes klassis oli valgele tahvlile kinnitatud kilekattega ruuduline paber, et kirjutada vajalikke keelendeid vms, mida aga õpetajad kasutasid vähe.

Õpilaste eestikeelseid töid ja rühmatöid oli välja pandud üksikutes klassiruumides.

3.4. Õpetajad rääkisid tundides ainult eesti keeles.

Õpetajad valdasid ainekeelt, eesti keele kasutus oli õpilastele arusaadav, kõnetempo sobiv. Kuid oli ka tund, kus õpetaja kõnetempo oli kiire, samas õpetaja kordas mõtet piisavalt. Kahel

⁵⁹ PGS, § 19 lg 1.

õpetajal oli tajutav emakeele aktsent, ühe õpetaja kõnes esines nii sõnastus- kui ka keelevigu, kahe õpetaja tunnis olid vead ka tahvlile kuvatud õppematerjalis.

Vestlusel osalenud õpilased selgitasid, et eestikeelsetes ainetundides õpetajad räägivad eesti keeles, aga õpilased saavad kasutada ka vene keelt, kui ei saa õpitavast aru. Õpilased suhtlevad omavahel tunnis nii eesti kui vene keeles.

3.5. Õpetaja loodud õppekeskkond peab toetama õpilase arengut⁶⁰, käesoleva järelevalve eesmärgist lähtudes õpilaste eesti keele õpet.

Enamik õpiülesannetest olid seotud õpilaste igapäevaeluga, kuid neid oleks saanud esitada elulisema, uudse, fantaasiat ergutava ja rohkem väljakutseid pakkuvana. Teemakäsitus oli õpilastele ea- ja jõukohane ning seotud varem õpituga.

Domineerisid traditsioonilised õppemeetodid. Kogu materjal oli ette antud ja õpilane ei pidanud ise midagi looma. Tundides kasutati enamasti samaaegselt kõikidele õpilastele mõeldud tööülesandeid. Rühmas või paaris said õpilased töötada ainult kahes tunnis, aga ka nende ülesannete puhul oli õpilaste aktiivsus madal ning suhtlemisvõimalus väike.

Tundides kasutati vähe aktiivõppemeetodeid. Arendati rohkem kuulamise, lugemise ja vähesel määral kirjutamise oskust. Rääkimisele ei pööratud piisavalt tähelepanu. Õpilased ei saanud enamikes tundides omavahel suhelda ega ise uusi teadmisi ja keele seaduspärasusi avastada.

3.6. PRÕK⁶¹ sätestab, et õpilane on õpiprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega.

Kolmes vaadeldud tunnis seitsmest domineeris õpetaja, ta ei rakendanud õpilaste aktiivset suhtlemist võimaldavaid tööviise. Mitmel juhul õpetaja vastas ise enda esitatud küsimustele, andmata õpilastele mõtlemisaega. Ainult kahes vaadeldud tunnis kasutas õpetaja tunni alguses õpilasi tööle innustavaid ja häälestavaid ülesandeid. Õpilased veeretasid vastamiseks täringut, kasutasid nutitelefonide abil QR koodi ja helifaililt kõlasid küsimused, millele tuli vastata. Paraku küsimused olid liiga kerged ega vastanud õpitavale keeletasemele. Pingust nõudvaid ja õpilasi huvitavaid õpiülesandeid kasutasid õpetajad vähe.

Õpetajad teatasid või esitasid ettevalmistatud slaididel tunni alguses käsitletava teema. Mitmes tunnis olid välja toodud tunni tegevused, mis olid samuti kuvatud ekraanile. Õpilasest lähtuvaid tunni eesmärke ei sõnastatud ja seetõttu ei vaadatud tunni kokkuvõttes üle eesmärkide täitmist. Õpilastele ei antud võimalust teemast ajendatuna küsimusi ja arvamusi avaldada.

Kõikides tundides oli sõbralik ja tõine õhkkond. Õpilased oma initsiatiivi tundides üles ei näidanud, kuid tegid kaasa, mida vaja.

Uue keelelise materjali maht oli tundides äärmiselt väike. Uut sõnavara harjutati-kinnistati ainult eesti keele tundides. Teistes tundides sõnavaraga tööd ei tehtud.

⁶⁰ PGS, § 19 lg 1.

⁶¹ PRÕK, § 5 lg 1.

Ainetundides ei püstitatud keelelisi eesmärke. Eestikeelse aineõppe puhul on tähtis, et õpilane räägiks, avaldaks arvamust, kuid paraku tunnis rääkisid vaid üksikud õpilased, teiste vastused olid ühesõnalised. Täislausega vastamist õpetajad ei nõudnud. Abiks tuleksid valmis lausemallid ja koostöö eesti keele õpetajatega. Kasuks tuleb ka kokkuvõtlik teema esitlus, koostades temaatilise mõistekaardi, mida sai näha ühe õpetaja ainetunnis, kuid selle koostas õpetaja ise. Ühiskonnaõpetuse tunnis, kus asjakohane oleks anda õpilastele võimalikult palju aega aruteludeks, väitlemiseks, ettepanekute tegemiseks, kasutas õpetaja terve tunni loengu vormi ning õpilaste ülesandeks oli konspekteerida.

Kõikides vaadeldud tundides küsisid õpetajad kõiki õpilasi, kuid ei hinnanud õpitulemusi ning tagasisideks oli enamasti suuline kiitus (tubli!). Viies tunnis andsid ka õpilased tagasisidet: kolmes tunnis käeviipega ja kahes tunnis sõnaliselt, mida uut teada said. Seoses puuduliku tunni eesmärgistamisega jäi nõrgaks ka tagasiside eesmärkide täitmisest, piirdudes peamiselt meeldis-ei meeldinud või hinnanguga, kas saadi hakkama.

Õpetajad kasutasid tundides tänapäevaseid õppematerjale (eakohaseid õpikuid, Opiqu keskkonda, õppefilmi, laule), õppekomplektides sisaldavaid audiovisuaalseid materjale. Õpetajate enda koostatud õppematerjale ning ülesandeid tundides silma ei hakanud (välja arvatud pildimaterjal ning kaardivalmistamise toorikud ja kaunistused).

3.7. PRÕKis⁶² on kirjeldatud, et eesti keele kui teise keele õpetaja teeb koostööd teiste õppeainete õpetajatega, et toetada keeleliselt teiste ainete omandamist ning aidata õpilastel näha ainetevahelisi seoseid. Lõimitud aine- ja keeleõppe puhul kavandab aineõpetaja igasse ainetundi keele-eesmärgid ja eesti keele õpitulemused.

Vaadeldud tundides ei esinenud aine- ja keeleõppe lõimingu näiteid. Järelevalves nähtu põhjal võib väita, et õpetajate koostöö, sh valdkonnaülene lõiming on koolis kokku leppimata ja juhuslik. Juhtkond märkis vestlusel koostöö ja lõimingu toimumist, kuid kinnitas, et arenguruumi on.

Õpetajate vestlusel tõid õpetajad välja, et ainetevaheline lõiming toimub, tehakse koostööd aineõpetajatega, arutatakse teemasid läbi. Enim on lõiminguga seotud eesti keele teise keele õpetaja, kes tõi välja, et tema poole on lõimingusooviga kolleegid pöördunud.

3.8. Õpetajate töökavad on koolis kohustuslikud ning need on Stuudiumi keskkonnas kättesaadavad.

Töökavades on esitatud peamiselt õpikus olevad teemad, õpitulemused on esitatud eraldi, teemaga sidumata. Oli ka töökavasid, kus polnud õpitulemusi üldse esitatud. Hindamisele pole töökavades vajalikul määral tähelepanu pööratud.

Töökavadest ei nähtunud, et õpet palaneerides oleks õpetajad teadlikult kavandanud kõigi nelja oskuse õppimist ning õpitulemusi.

Sellised formaalsed töökavad ei toeta õpetajat tunni läbiviimisel.

3.9. Järelevalve üheks eesmärgiks on välja selgitada, kuidas koolis tagatakse eesti keele ja eestikeelse õppe korraldus ning kas see võimaldab põhikooli lõpetajatel jätkata õpinguid eesti keeles ning minna üle eestikeelsele õppele.

⁶² PRÕK, p 2.4.1.

Enamiku vaadeldud tundide põhjal on raske hinnata õpilaste keeletaset. Õpilaste suulise kõne osakaal tundides oli äärmiselt väike, piirdudes peamiselt õpetaja küsimustele vastamisega. Vaba suhtluskeelt oli kuulda vähe. Küsimustele vastasid kas üksikud aktiivsemad õpilased või piirduti õpilaste kõne üksikute sõnade ütlemisega või napisõnaliste vastustega.

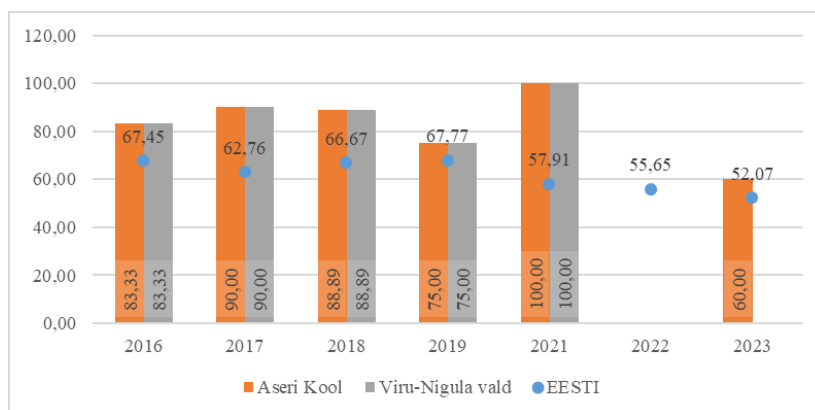
Pigem jääb õpilaste keeleoskustase ettenähtud tasemest madalamaks. Vaid üksikute õpilaste keeletase vastab vähemalt eesti keele teise keelena keele-eesmärkidele. Õpetajate loodud õppekeskkond ei toeta võrdselt keeleõppes kõigi osaoskuste omandamist ning õpilane ei ole õppeprotsessis aktiivne osaleja.

3.10. Ettepanekud kooli direktorile

- 3.10.1. Harjutada õpetajaid seadma eestikeelses aineõppes igale tunnile aine-, keele- ja õpioskuste eesmärgid.
- 3.10.2. Innustada õpetajaid kasutama erinevaid õpilaste aktiivset osalemist eeldavaid meetodilisi võtteid ning luua õpilastele tunnis võimalikult palju võimalusi rääkimiseks.
- 3.10.3. Õpetajatel anda igas tunnis õpilastele vajalikud sõnad, väljendid, fraasid ja lausemallid vastavalt teemale; õpetada nende kasutamist ja nendest lausete moodustamist ning seejärel harjutada keelematerjali kasutamist suhtluses; innustada õpilasi ise õpitaval teemal küsimusi esitama, arvamust avaldama ja dialoogi arendama.
- 3.10.4. Arendada võrdselt kõiki keelelisi osaoskusi, pöörates kõige suuremat tähelepanu rääkimist võimaldavatele ülesannetele.
- 3.10.5. Õpetajatel teha tunni lõpus kokkuvõtted püstitatud tunnieesmärkide saavutamise kohta, lastes õpilastel tuua välja, mida nad tunnis õppisid ja mida tahaksid veel õppida.
- 3.10.6. Korraldada aine- ja eesti keele õpetajate koostööd, et lõimida erinevates õppeainetes õpitavat.
- 3.10.7. Õpetajatel jälgida, et iga õpilane saaks tunnis pingutust nõudvaid ülesandeid ja pakkuda parema keeleoskusega õpilastele võimalusi kaaslaste juhendamiseks, grupitöö juhtimiseks.

4. Sisehindamine ja kooliarendus eesti keele ja eestikeelse õppe tagamiseks.

4.1. Riiklike tulemusnäitajate kohaselt on koolis eesti keeles B1 keeletaseme saavutanute osakaal (joonis 2) ning eksami keskmine tulemus (joonis 3) olnud Eesti keskmisest kõrgem. Kevadel 2023 B1 keeletaseme saavutanute osakaal, kuigi Eesti keskmisest kõrgem, on 60%. Seega rohkem kui kolmandik põhikooli lõpetajatest nõutud keeletaset ei saavutanud. Koolis pole analüüsitud, mis võis olla põhjuseks.

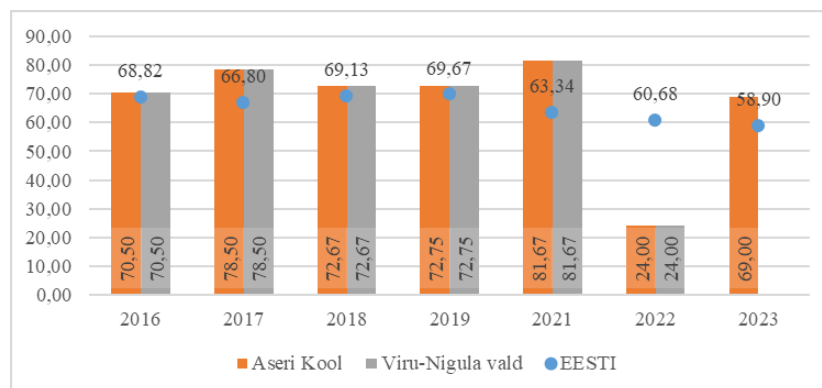

Joonis 2. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1-taseme

saavutanute osakaal lõpetanutest, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024

Vestlusel selgitasid juhtkonna esindajad, et põhikooli lõpetajate B1-keeletaseme eksamitulemuste saavutamisel on oluline kooli pikaajane eesmärk - 9. klassi lõpuks on õpilastel eesti keel selge. Selleks toetab kool õpilasi eestikeelsete õppeainetega ja ühisüritustega. Oluline tugi on eestikeelsete huviringide olemasolu. Lisaks peab direktor oluliseks lastevanematel rolli. Lapsevanematele on rõhutatud vajadust kodus toetada lapse eesti keele oskust.

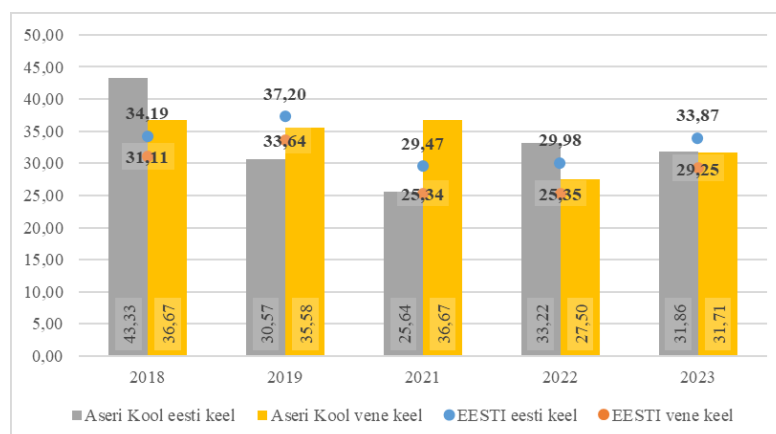

Joonis 3. Lõpueksamite tulemused: eesti keel teise keelena kokku, keskmine.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024

Vestlusel osalenud õpilased tõid positiivsena välja, et neil on kindlus, et nad suudavad järgmisel haridustasemel eestikeelses õppes hakkama saada. Eestikeelse õppe tugevusena tõid õpilased välja, et koolis saab suhelda eesti keeles.

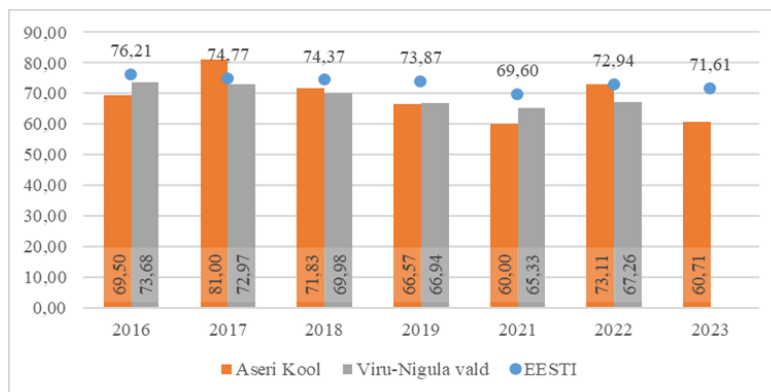
Kooli lõpetanute matemaatika lõpueksami tulemused on mõnel aastal kõrgemad eesti keeles õppinutel (hall tulp) ja mõnel aastal vene keeles õppinutel (kollane tulp) (joonis 4). Eesti vene õppekeelega põhikooli lõpetajate matemaatika lõpueksamitulemused (oranž punkt) on kolmel viimasel aastal olnud üldjuhul sarnased kooli vene õppekeele klasside põhikooli lõpetajate tulemustega või on kooli tulemused olnud natuke kõrgemad.

Joonis 4. Lõpueksamite tulemused: matemaatika õppekeelte lõikes.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024

Põhikooli eesti õppekeeles lõpetanute eesti keele eksami tulemus on aga üksikute eranditega olnud läbivalt Eesti keskmisest oluliselt madalam (joonis 5).

Joonis 5. Lõpueksamite tulemused: eesti keel.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024

Kooli juhtkonna sõnul on nad vabariiklike ja koolisiseste tasemetööde analüüsimisel jõudnud arusaamiseni, et kõige raskem on õpilastel tekstist arusaamine. Sellest tulenevalt korraldab kool koolisiseseid tasemetöid ning on valinud 8. klassi üleminekueksamiks matemaatika, millega loodetakse aidata kaasa funktsionaalse lugemisoskuse omandamisele.

Koolis ei ole kokku lepitud eraldi eesmärgi ja põhimõtteid eesti keel teise keelena õpetamisele. Direktori sõnul on olemas ainekava, millest lähtutakse, ja vaadatakse põhikooli lõpetajate tulemusi. Ka aineõpetaja on orienteeritud õpilaste heale tulemusele eksamil ning teab ise, mida on vaja teha. Õppealajuhataja sõnul on koolis tähtis, et kui õpilane lõpetab kooli, oleks ta suuteline minema eesti keeles edasi õppima.

Nagu käesoleva õiendi punktis 1.4 esitatud, siis kooli õppekavas polnud eesti keel teise keelena ainekavasid, millest õpetaja peab lähtuma oma tööd kavandades. Eestikeelsele õppele ülemineku perioodil on oluline pöörata tähelepanu eesti keele ja eestikeelse õppe tulemuslikkuse hindamisele, kuid selleks on vajalik kokku leppida põhimõtted ja eesmärgid.

4.2. PGS⁶³ sätestab, et koolis tehakse sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Sisehindamisel selgitatakse välja kooli tugevused ja parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse kooli arengukava. Kooli sisehindamise korra kehtestab direktor, esitades selle enne arvamuse andmiseks hoolekogule⁶⁴.

Kooli sisehindamise kord⁶⁵ on kehtestatud kooskõlas õigusaktidega.

Kooli sisehindamise korra p 1.3 näeb ette, et sisehindamisel analüüsitakse õppe- ja kasvatustegevust ning juhtimist ja hinnatakse nende tulemuslikkust ning selgitatakse välja kooli tugevused ja parendusvaldkonnad. Korra punkt 1.6.1 näeb ette, et perioodilise sisehindamise

⁶³ PGS, § 78 lg 1.

⁶⁴ PGS § 78 lg 3.

⁶⁵ Direktori 28.03.2023 käskkiri nr 1-3/31.

käigus antakse hinnang iga õppeaasta kohta. Kord ei sätesta, mida mõeldakse õppeaasta kohta antava hinnangu all.

Järelevalves esitatud õppenõukogu koosoleku protokoll⁶⁶ kohaselt on 2022/2023. õppeaasta analüüsi tutvustamise järel hinnatud õppeaasta heaks. Millest hinnang tulenes, ei selgu.

Järelevalves esitati sisehindamise dokumentidena 2019/2020., 2020/2021., 2021/2022. ja 2022/2023. õppeaastate töö kokkuvõtted. Nimetatud kokkuvõtted ei sisalda erinevate tegevusvaldkondade tulemuslikkuse hindamist, samuti polnud välja selgitatud tugevusi ega parendusvaldkondi. Õppeaasta kokkuvõtted sisaldasid tegevuste kirjeldusi ja mõningaid arvandmeid: õpilaste arvu ja liikumist õppeaasta jooksul, töötajate koosseisu, õppenõukogu koosolekute toimumist ja päevakorda, lühikest õppeedukuse kokkuvõtet kooli kohta üldiselt, lõpueksamite tulemusi, õpilaste osalemist konkurssidel ja võistlustel. Näiteks põhikooli lõpueksamite andmed on esitatud 2021/2022., 2022/2023. õa kohta, varasemalt seda tehtud ei ole.

Vestlusel selgitas õppealajuhataja, et tema teeb õppeaasta kokkuvõtted, mille juurde teevad huvijuht ja direktor oma kokkuvõtted.

Nimetatud kokkuvõtteid järelevalves ei esitatud ning ei selgunud, milles need kokkuvõtted seisnesid.

Direktor selgitas, et eelmise aasta kevadel tehti ettevõtliku kooli aruannet vastavast standardist lähtuvalt ning selles osalesid ettevõtliku kooli koordinaator, huvijuht, direktor, õppealajuhataja ja juhiabi.

Kooli sisehindamise korra punkt 3.9 määratleb, milliseid infoallikaid ja meetodeid sisehindamise läbiviimisel kasutatakse. Õppeaasta kokkuvõtted ei kajasta nende infoallikate ja meetodite kasutamist.

Vestlusel selgitas õppealajuhataja, et õppe- ja kasvatustegevuse protsessi tulemuslikkuse hindamiseks kasutatakse aastahinnete, põhikooli lõpueksamite, üleminekueksamite, riiklike ja koolilisiseste tasemetööde tulemuste hindamist. Kaalutakse ka trimestrihinnetest ülevaate tegemist.

Järelevalves esitatud õppeaastate kokkuvõtetes pole tasemetööde ja üleminekueksamite tulemusi esitatud ega analüüsitud.

Vestlusel tõid juhtkonna liikmed välja, et õppe kvaliteedi ja tulemuslikkuse kohta saadakse infot e-klassipäevikutest, õpilaste tagasisidest, käiakse tunde vaatamas. Olulist infot saadakse sotsiaalpedagoogilt, kelleni jõuavad õpilaste probleemid. Riiklike tasemetööde tulemuste tagasisidet vaadatakse koos õpetajaga ning mõeldakse, millises osas saadi vähem punkte ja mida peaks õppes muutma. Kuna kooli riiklike tasemetööde tulemused on Eesti keskmise lähedal, siis ollakse tulemustega rahul.

Juhime tähelepanu, et Eesti keskmine tulemus on sooritatud tasemetööde aritmeetiline keskmine, mitte hea tulemus, mille saavutamist oma tegevuse tulemuslikkuse sihttasemeks valida. Iga kool peaks ise määrama hea tulemuse, mida soovitakse saavutada, ning planeerima selleks ka ülesanded ja tegevused, mille elluviimise järel saab analüüsida, kas ja kuidas soovitud tulemus saavutati.

⁶⁶ Õppenõukogu 28.08.2023 koosoleku protokoll nr 1-4/20.

Õppealajuhataja sõnul annab ta tundide vaatluse järel õpetajale tagasisidet: mis on õpetaja tugevused, millises valdkonnas võiks õpetaja arengut toetada, hinnatakse ka õpetaja keeletaset, kuidas õpetaja suudab juhtida tundi ja kas õpetaja pöörab tähelepanu kõigile õpilastele. Iga tunnivaatluse kohta koostab õppealajuhataja tunnivaatluse lehe, kuid kokkuvõtet kõigist vaadeldud tundidest ning võimalikest arenguvajadustest tehtud ei ole.

Kool osaleb igal aastal ka riiklikes rahuloluküsitlustes. Direktori sõnul on neid tulemusi vaadatud, viimati märgati, et õppetundides kasutatakse arvuteid vähe, samuti õpilaste IT-alane tase on oodatust madalamate tulemustega. Lisaks riiklikele rahuloluküsitlustele on kool ka ise uurinud õpilaste rahulolu kooliga ning nende tulemustega ollakse rahul. Kuigi on ilmnunud, et esineb kiusamist, siis kooli tugimeeskond on kiusamisega seonduva tähelepanu alla võtnud, samuti saab vastava teemaga tegelda inimeseõpetuse tunnis. Õpilased on märkinud, et kodutöid antakse palju ning direktori sõnul tahetakse kodutööde mahtu vähendada.

Vestlusel osalenud õpetajad selgitasid, et riiklike tasemetööde tulemusi vaadatakse ja arutatakse juhtkonnaga, kuidas õnnestus. Koolisiselt eesti keele tasemetöid enam ei tehta, sest õpetajad tajuvad ise, kuidas õpilaste oskuste ja teadmistega on, sest õpilaste arv on väike.

Pidaja esindaja sõnul on koolil infot õppe- ja kasvatustegevuse tulemuste kohta, kuid rohkem peaks neid kirja panema ja andmeid analüüsima. Teatakse ja räägitakse, kuid analüüsida on samuti vaja. Järelevalve saab pidaja järeldusega nõustuda.

Juhtkond nõustus vestlusel, et esitatud ülevaated ei sisalda analüüsi, vaid kirjeldavad õppeaasta jooksul toimunut.

Juhime tähelepanu, et lihtsalt andmete esitamine ja nende vaatamine ei ole sisehindamine. Vajalik on kogutud andmeid töödelda ja analüüsida. Seda ei saa teha ainult suuliselt ja rääkides, sest tõenduspõhist kooliarendust toetava sisehindamise eelduseks on andmete süstematiseerimine, näitajate omavaheline ning eesmärkidega seostamine ja järelduste (tugevuste ja parendusvaldkondade väljaselgitamine) tegemine.

Kooli sisehindamise korra punkt 3.2 määratleb, et sisehindamise tegevused planeeritakse üldtööplaanis. Käesoleva õppeaasta üldtööplaanis on ainsa sisehindamistegevusena märgitud direktori ülesanne moodustada sisehindamisgrupp.

Vestlusel selgitas direktor, et ta moodustas eelmisel kevadel ettevõtliku kooli aruannet koostava meeskonna, aga sisehindamise jaoks ta veel gruppi kokku pole pannud, kuigi mõtteid selleks on ja tahetakse ka ainevaldkondade kaupa tuua välja parendusvaldkonnad.

Pidaja esindaja selgitas, et kuna kooli arengukava periood hakkab lõppema, peab koolis tegema arengukavast lähtuva sisehindamise ja see tuleb teha enne arengukava koostamist.

Kokkuvõttes vajab kooli sisehindamise protsess paremini läbimõtlemist ning sisehindamise kord muutmist, et kooli sisehindamine oleks sisukam ja tulemuslikum ning looks paremad tingimused iga õpilase arengu toetamiseks. Kooli sisehindamise toimumine ei sõltu kooli õpilaste arvust – ka väikese õpilaste arvuga koolis tuleb õppe- ja kasvatustegevuse andmeid analüüsida.

4.3. PGSi⁶⁷ kohaselt koostatakse kooli järjepideva arengu tagamiseks kooli arengukava. Arengukavas määratakse kooli arengu põhieesmärgid ja põhisuunad. Samuti sätestab seadus⁶⁸, et arengukava ja selle muudatused valmistatakse ette koostöös hoolekogu, õpilasesinduse, õppenõukogu ning ekspertidega koolist või väljastpoolt kooli. Arengukava kinnitab kooli pidaja või tema volitatud isik.

Kooli arengukava uuendamise kord⁶⁹ näeb ette, et muudatused ja uuendused kinnitatakse Viru-Nigula Vallavalitsuses. Õppenõukogu koosoleku protokollist⁷⁰ selgub, et arengukava muudatused esitati kinnitamiseks vallavolikogule. Järelevalves arengukava kehtestamise dokumenti ei esitatud.

Kooli pidaja on järelevalvele kinnitanud⁷¹, et kooli arengukava 2019–2024 on nende poolt kinnitamata. Põhjusena tõi direktor välja olukorra, mis tekkis valdade liitumisel ning mille järgselt jäi arengukava eelnõu seisma.

Kuigi perioodi 2019–2024 arengukava on kinnitamata, on kool pidaja ja direktori sõnul lähtunud arengukavas esitatust. Käesoleva õppeaasta üldtööplaanis on planeeritud ülesanded ja tegevused, lähtudes arengukavast.

Eestikeelsele õppele ülemineku kava koolis koostatud ei ole, kuigi õppeaasta üldtööplaanis on ühe prioriteedina märgitud eestikeelsele õppele ülemineku ettevalmistamine ning õppe- ja kasvatustegevuse üheks põhisuunaks eestikeelsele õppele ülemineku tagamine.

Direktori sõnul hakkab ta alles vajalikke andmeid tabelisse koguma ja nende põhjal eestikeelsele õppele ülemineku kava koostama. Direktor selgitas, et kooli 1. ja 3. klassi vene kodukeelega õpilased on juba läinud üle eestikeelsele õppele, nagu eelmisel õppeaastal otsustati. Tänapäevase 2. klassi üleminekule tuleb järgmisel aastal mõelda. Üldtööplaanis pole sellekohaseid tegevusi välja toodud.

Vestlusel osalenud õpetajad selgitasid, et üleminekuks eraldi dokumenti pole, aga koolis on antud täiendavad eesti keele tunnid ja terve rida õppeained on eestikeelsed. Samuti saavad õpilased osaleda eesti keele lisatunnis.

Vestlusel osalenud õpetajad tõid välja, et eestikeelsele õppele üleminekut valmistatakse ette uute ainekavade tegemisega ja juba on moodustatud õppekava koostamise töörühmad.

Arengukava ega ka õppeaasta üldtööplaan ei sätesta eestikeelsele õppele üleminekuiga seonduvat. Kuigi koolis 1. ja 3. klass õpib juba eesti keeles, siis on üleminekul erinevaid aspekte, millega peab arvestama ja millest lähtudes ka konkreetseid tegevusi kavandama. Eriti suurt tähtsust omab õppe kvaliteet, aineõpetajate metoodiline ettevalmistamine ja õpilaste toetamine heade õpitulemuste saavutamiseks. Lisatundide võimaldamine pole ainuke meede ja selle kasutamist tuleb hoolikalt kaaluda, et mitte suurendada õpilaste õppekoormust üle lubatud piirmäära, nagu koolis oli järelevalve alguses. Suurem tähtsus õpilaste heade õpitulemuste saavutamiseks on metoodikal, millele peaks rohkem tähelepanu pöörama.

⁶⁷ PGS, § 67 lg 1.

⁶⁸ PGS, § 67 lg 2.

⁶⁹ Kooli arengukava, p 7 alalõik 4.

⁷⁰ Õppenõukogu 29.10.2028 koosoleku protokoll nr 3.

⁷¹ Viru-Nigula Vallavalitsuse 30.01.2024 e-kiri nr 10-4/221.

Õppealajuhataja sõnul loodetakse LAK-õppe rakendamisega luua võimalus vähendada survet õppetundide mahu suurendamiseks.

4.4. Vastavalt määrusele⁷² peab kool koostama õppeaastaks üldtööplaani, milles määratletakse ühe õppeaasta tegevuskava kooli arengukavast, õppekavast, eelmise õppeaasta töö kokkuvõttest ja õppeaasta üldeesmärkidest lähtuvalt.

Järelevalves esitatud õppeaasta üldtööplaani on kooskõlastanud õppenõukogu⁷³ ja kinnitanud direktor⁷⁴. Juhime tähelepanu, et määruse⁷⁵ kohaselt on õppeaasta üldtööplaani kinnitamine õppenõukogu pädevuses ning direktoril üldtööplaani kinnitamise pädevust ei ole.

4.5. Määrus⁷⁶ sätestab, et üldtööplaan vormistatakse alapunktidenä vastavalt tegevusvaldkondadele. Iga alapunktis määratakse tegevused, vastutajad ja tähtsajad. Kooli üldtööplaan ei ole koostatud kooskõlas määruses sätestatuga.

Kooli üldtööplaanis on esitatud kaks prioriteeti: õpilase areng ja koostöö erinevate huvigruppide vahel ning eesti õppekeelele ülemineku ettevalmistamine. Seejärel on sõnastatud õppeaasta põhisuunad ja eesmärgid viies tegevusvaldkonnas.

Arengukavast lähtuvatele eesmärkidele on esitatud tegevused, kuid need ei ole seotud õppeaasta põhisuundade ja eesmärkidega.

Kokku on üldtööplaanis nimetatud rohkesti erinevaid põhisuundi (nt õppe- ja kasvatusetegevuse all 13 erinevat: sh eestikeelsele õppele ülemineku tagamine, eesti keele õpet soodustava keskkonna loomine, erinevate kultuuride eripärade ja eesti keele väärtustamine, õpilaste väljalangemise ennetamiseks meetmete rakendamine, iga õpilase individuaalse arengu suunamine ja valikuterikka õppe võimaldamine jne), kuid kuidas neid ellu hakatakse viima, üldtööplaanist ei selgu, sest esitatud ei ole vastavaid tegevusi, ülesandeid ega määratud vastutajaid.

Personali juhtimise valdkonnas on näiteks üheks põhisuunaks õpetaja rolli suurendamiseks tingimuste loomine.

Vestlusel selgitas õppealajuhataja, et nende tingimuste all on mõeldud klassiruumi, tunni läbiviimiseks kasutatavaid abivahendeid, kursustel käimist enda täiendamiseks ja ka õpetajate tunnustamist.

Üldtööplaan vastavaid ülesandeid ja tegevusi ei esita. Samuti on kõigi teiste õppeaasta põhisuundade ja eesmärkidega. Lisaks juhime tähelepanu, et niimoodi üldiselt sõnastatud põhisuundadest või eesmärkidest ei ole aru saada, mida tegelikult saada soovitakse. Soovitav on sõnastada konkreetse eesmärgid, milles kirjeldatakse, mis muutub ja mille tõttu muutus toimub. Iga eesmärgi juurde on soovitatav mõelda ja panna kirja, mismoodi hakatakse eesmärgi täitmist hindama, milliseid andmeid on vaja koguda, et hinnata eesmärgi täitmist.

⁷² Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.

⁷³ Õppenõukogu 31.08.2023 koosoleku protokoll.

⁷⁴ Direktori 31.08.2023 käskkiri nr 1-3/41.

⁷⁵ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökor“, § 2 p 2.

⁷⁶ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5.

Seega ei esita üldtööplaani tegevuskava õppeaasta õppeaasta prioriteetide elluviimiseks, sest pole määratletud ülesandeid ja tegevusi, vastutajaid ja tähtaegu.

Vestlusel juhtkonnaga kinnitas õppealajuhataja, et tema koostab enda jaoks eraldi tabeli, kuid üldtööplaani osana seda kinnitatud ei ole.

Järelevalvele kohapeal esitatud tabel oli õppealajuhataja tööplaani, milles kajastus loetelu õppe- ja kasvatustöö tegevustest, mis on õppealajuhataja igapäevaseks tööks vajalikud.

Vestlusel osalenud õpetajate sõnul on üldtööplaanis üritused ja juhtkonna tegevused ning terve aasta töö on koondatud üldtööplaani.

Juhime tähelepanu, et üldtööplaani võib koondada ka kõik kooli igapäevase toimimisega seotud vajalikud rutiinsed ülesanded, nt tasemetööde ja eksamite ajad, töögruppide koosolekud, ametijuhendite uuendamine jms, kuid eelkõige tuleb üldtööplaanis esitada kooli õppeaasta arendustegevusega seonduv.

4.6. Ettepanekud direktorile

- 4.6.1. Täiendada kooli sisehindamise korda, kirjeldades täpsemalt pideva protsessina toimuvat sisehindamist, et oleks selge ning teada, kes, mida ja millal sisehindamises teeb.
- 4.6.2. Leppida koolis eestikeelsele õppele ülemineku perioodil kokku igaks õppeaastaks konkreetsed eesmärgid või põhimõtted eesti keel teise keelena ja eestikeelsete õppeainete õpetamisel, et eestikeelsele õppele üleminekul õppe kvaliteet ei langeks.
- 4.6.3. Kõikide sisehindamise tegevuste kohta (nt tunnivaatlused, e-päeviku vaatlused) koostada kokkuvõte, milles esitada tegevuse käigus ilmnunud tugevused ja parendusvaldkonnad.
- 4.6.4. Analüüsida riiklike rahuloluküsitluste tulemusi ja tutvustada tulemusi ning analüüsi ka õpilastele ja lapsevanematele.
- 4.6.5. Esitada õppeaasta tulemuste kohta ülevaated koos analüüsidega. Läbiviidud arutelud protollida kirjalikult ning siduda kooli sisehindamise protsessiga.
- 4.6.6. Uue perioodi arengukava või üldtööplaani eesmärgi kavandades ja sõnastades mõelda ja esitada, milliste tõendite ja näitajatega eesmärgi täitmist hinnatakse.

4.7. Ettekirjutused pidajale

- 4.7.1. Tagada sisehindamise tulemustest lähtuva kooli arengukava koostamine ja kinnitamine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 67 lõikest 1 ja 2 ning § 78 lõikest 2. Täitmise tähtaeg: 01.02.2025.
- 4.7.2. Tagada koolis üldtööplaani kui õppeaasta tegevuskava koostamine, mis lähtub kooli arengukavast, õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise õppeaasta töö kokkuvõttest, vastavalt haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ §-des 4 ja 5 sätestatule. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

5. Muud tähelepanekud

Kooli õppenõukogu ülesannetele ja töökorrale, sh õppenõukogu koosoleku protokollide koostamisele⁷⁷, sätestab nõuded haridus- ja teadusministri määrus⁷⁸.

Järelevalves esitatud õppenõukogu protokollides ei olnud esitatud päevakorrapunktide sõnavõtude lühikest sisu ning vastuvõetud otsuste kohta ei olnud esitatud otsuste faktilisi ja õiguslikke aluseid, otsuste täitmise tähtaegu ja vastutajaid.

Sõnavõtude lühikese sisu märkimine on oluline kooli tegevuse järjepidevuse ja õiguslikkuse tagamiseks. Mitmetel juhtudel (klassikursuse kordamine, koduõppe rakendamine lapsevanema soovil jt) peab õppenõukogu tegema kaalutlusotsuse, seega on tähtis selgelt välja tuua otsuse tegemise aluseks olnud faktid ning argumendid. Samuti nende ülesannete puhul, kus õppenõukogul tuleb arutada läbi erinevaid õppe ja kasvatuse analüüsimise ning hindamisega seonduvaid dokumente, on vajalik kõik erinevad arvamused ja seisukohad välja tuua.

Järelevalves esitatud õppenõukogu protokollid ei olnud terviklikud: puudusid koosolekust osavõtjate ja puudujate nimed ning vajalikud lisad (nt kinnitatud üldtööplaan, arutelu olnud õppeaasta kokkuvõtte jm). Koolis kohapeal olid nimetatud lisad dokumendiregistris olemas.

5.4 Ettepanek direktorile

Õigusselguse tagamiseks lisada õppenõukogu koosolekute protokollide juurde kõik vajalikud lisad: koosolekust osavõtjate ja puudujate nimekiri, arutatavate dokumentide eelnõud ja kinnitatavad dokumendid.

5.5 Ettekirjutus pidajale

Tagada kooli õppenõukogu koosolekute protokollimine, lähtudes haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lõike 8 punktidest 6 ja 7. Täitmise tähtaeg: alates käesoleva õiendi teatavakstegemisest, ettekirjutuse täitmist tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2024.

⁷⁷ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 5 lg 8.

⁷⁸ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“.